

Onderzoek naar efficiënte en effectieve beverratbestrijding

In Vlaanderen komen populaties van de beverrat voor langs de Grensmaas en in de omgeving van Hasselt-Zonhoven. Op basis van literatuur- en vangstgegevens werd in 2001 door het IBW aangeraden om de beverrat uit te roeien nu de aantallen nog laag zijn. Dit kan best gebeuren via intensieve campagnes in de winter en de lente en door een continue opvolging tijdens de rest van het jaar. Deze strategie wordt uitgevoerd door de rattenvangers van AMINAL afdeling Water en de provincie Limburg en opgevolgd door het IBW. Zoveel mogelijk gevangen beverratten worden ingezameld en voor autopsie naar het IBW gebracht. De ratten zijn voorzien van informatie over vangstplaats en -materiaal. Ze worden onderzocht op voortplanting, leeftijd en parasieten. Met deze gegevens proberen we de bestrijdingstechnieken te verbeteren.

Uit de vangstgegevens blijkt dat jaarlijks de meeste beverratten gevangen worden op de Grensmaas. Vooral in het noorden is er een gestage instroom (vanuit Nederland?) terwijl er in periodes van hoge waterstand een sterke instroom van beverratten uit andere richtingen is (vanuit Wallonië?). De beverratten worden hier gevangen met grote conibearklemmen (160), die zeer efficiënt werken. In de toekomst wil men echter eventueel overschakelen op levendvangkooien om nevenvangsten te vermijden. De vraag is of met deze kooien eenzelfde resultaat kan worden behaald.

Een andere situatie treffen we aan in de waterrijke gebieden naast de Grensmaas en in het vijvergebied in Zonhoven en omgeving.

De beverratten maken hier vooral open nesten in de vegetatie, waardoor er bijna geen burchtingangen zijn en voornamelijk gewerkt wordt met levendvangkooien. Het aantal beverratten in deze gebieden is waarschijnlijk vrij laag, maar er is voldoende natuurlijk voedsel aanwezig waardoor lokaas niet aantrekkelijk is en de levendvangkooien niet efficiënt vangen.

Uit de autopsiegegevens van 2002 blijkt dat in de eerste jaarhalf zowel veel jonge als volwassen dieren gevangen werden. Het viel echter op dat er bijna geen hoogzwangere of zogende wijfjes bij waren. Van de beverratten uit de tweede jaarhalf was 95 % jonger dan 6 maand (tegenover 44 % in de eerste jaarhalf). We vermoeden dat deze jongen afkomstig waren van de niet-gevangen wijfjes. Maar dat betekent dan ook dat deze wijfjes ook in de tweede jaarhalf niet gevangen werden. Misschien waren ze ondertussen al terug hoogzwanger?

Beverrat in levendvangkooi

Contactpersoon:
Goedele Verbeylen, tel. 09-272.27.68
email: goedele.verbeylen@lin.vlaanderen.be

Gewone es: een RAPpe boomsoort

Binnen het Vijfde Kaderprogramma van de Europese Gemeenschap werd in februari 2001 een Europees onderzoeksproject opgestart. Het project loopt over 4 jaar en kreeg het acronym RAP (Realising Ash's Potential) mee. Vijftien partners, waaronder het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer, ambiëren het verwezenlijken van drie hoofddoelstellingen

- Het duiden van de genetische diversiteit van gewone es op een pan-Europese schaal, gaande in oost-west richting van Polen tot Ierland en van Litouwen in het noorden tot Italië in het zuiden. Er wordt gepoogd de grensoverschrijdende genetische structuur van de essenpopulaties te ontrafelen door het aanwenden van moleculair-genetische technieken. Dezelfde doelstelling wordt nagestreefd door het volgen van een meer traditionele piste namelijk het aanleggen van internationale herkomstproeven. Hierbij worden, na uitwisseling van zaden, door zes partners 31 herkomsten (de zogenaamde 'core collection') in elk van de betrokken landen samengebracht in een vergelijkende proefbeplanting en periodiek geobserveerd naar morfologische en fenologische (o.a. tijdstip van uitlopen in het voorjaar) kenmerken.
- Het ontwikkelen van technieken die moeten toelaten om schaarse en waardevolle selecties en genotypes op grotere schaal en versneld te gebruiken. Hierbij wordt gepoogd om voor gewone es een methode voor micro-propagatie (o.a. *in vitro* vermeerdering) op punt te stellen.
- Het valoriseren van het genetisch potentieel van gewone es door communicatie met alle mogelijke doelgroepen en eindgebruikers door het uitgeven van een informatieve folder en het aanleggen van demonstratieve proefvlakken. De belangrijkste spin-off van het verwezenlijken van de eerste doelstelling zal echter het opmaken van een 'Lijst van Aanbevolen Herkomsten' voor Vlaanderen zijn.

Het IBW levert vooral een essentiële bijdrage tot het realiseren van de eerste doelstelling. Besloten werd om de 'core collection' verder aan te vullen met 14 Franse herkomsten zodat de globale proef 45 herkomsten omvat. De proefbeplanting zal worden aangelegd op twee verschillende sites teneinde een eventuele herkomst/standplaats interactie op te sporen.

Het instituut vervult in deze context een unieke rol door het opnemen van resistentie tegen bacteriekanker van de diverse herkomsten als primordiaal kenmerk. Het IBW kan daartoe bogen op een jarenlange ervaring terzake die geleid heeft tot het ontwikkelen en optimaliseren van een efficiënte en betrouwbare techniek voor resistentiescreening aan de bastwoekerziekte. Hiertoe werd een basiscollectie aangelegd van 150 stammen (afkomstig uit verschillende Europese landen) van de bacterie *Pseudomonas savastanoi* pv. *savastanoi*, verwekker van de bastwoekerziekte.

Via kunstmatige infectie met een zeer virulente en agressieve bacteriestam uit de basiscollectie zullen per herkomst 30 willekeurig gekozen zaailingen gescreend worden voor resistentie.